

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 5. Inania Nifanij argumenta, quibus Carolo M. Primatum Ecclesiæ, & potestatem supra ipsum Romanum Pontificem asserere vult.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

xilia divina pietatis sanctam ubiq; Christi Ecclesiam, ab incurſu paganorum & infidelium divaſtatione armis defendere, foris & intus Catholicaſi dei agnitione munire.

Atque hoc illud Imperatorum Chriſtianorum, Regum, Principum, & Magiſtratus politici munus, non verò ſibi vindicare jurisdictionem ſacram, externamque in gubernanda Eccleſia, uti hæc ab omnibus Theologiſ & Scriptoriſ planiùs ſunt aſſerta.

Quantam verò vim directivam & coërcitivam, poteſtas Pontificis indiſcretè in res temporales includat, (quod tu multis imperitè & contumelioſe moves,) ſatis Bellarminus lib. 5. de Pontifice, Suarez. lib. 3. de Primatu Pet. c. 16. & 17. aliſque innumeri Scriptores tradiderunt; & ſupervacaneum hoc loco diſceptare, cùm iſtam ſupremam & ſpiritualem Pontificis & Eccleſiæ jurisdictionem, non tam neget, quàm non capias. Dicam hic, quod in ſimili pronuntiat Jrenæus. *Altiffima myſteria non omnes capiunt, quia non omnes cerebrum habent.* Tandem ex illa rapsodia tua, aliquid ordinatè, & ſolidè profer.

C A P V T V.

Inania Niſani argumenta, quibus Carolo M. Primatum Eccleſiæ, et poteſtatem ſupra ipſum Romanum Pontificem aſſerere vult.

ADverſus ea quæ de ſuprema Pontificis, & Imperatoris poteſtate, quæque de Jurisdictione ſacra Episcoporum, & civili Principum poteſtate, hætenus diximus, intendit arcum Niſanius ex odio in Pontificem, & ſcribit, Carolum M. habuiſſe poteſtatem ſupra ipſum Romanum Pontificem: & quamvis obtuſa ſint, nec digna eruditis auribus, ea tamen quia Superintendentis ſunt, & Lutherani Episcopopi, audiamus.

I. Argu-

I. Argumentum Nifanij. Carolus M. inquit, ex quo Romanus Imperator est constitutus ab omnibus Rome in Basilica presentibus, eo ipso accepit dominium in urbem Romanam, in patrimonium S. Petri, imò potestatem accepit in ipsum Papam: Atque hinc ut de jurisdictione Ecclesiastica te agere profitearis, addis: Carolus M. semper sibi reservavit Primatum in Ecclesiasticis, quoad Iurisdictionem exteriorem, ut tam Civilem, quam Ecclesiasticam Rempublicam ordinaret. &c. Hæc propositio & assertio tua falsissima est: Nam potestas gubernativa Ecclesiæ, spiritualis, & supernaturalis est, exceditque omnem potestatem Regum, & Cæsarum, ut jam exposuimus: ne hanc Carolus unquam sibi vel in speciem arrogavit, ut tu somnias; ut jam multis ostendimus ex scriptura, ex Patrum, & Imperatorum, & ipsius Caroli consensu: imò quatuor prima Concilia Occumenica, quæ instar Evangelij D. Gregorius accipienda docuit, primatum Petri in Ecclesia, & supremam Pontificis Romani potestatem, supra Imperatores & Concilia asserunt, quam tu hinc abnegas. Prima principia non capis, & quis tecum disceptet? Interim quomodo tuam assertionem probes, audiamus.

I. Carolus M. inquis, lib. 6. Capitularium, cap. 28 i. ita proloquitur: Volumus atque precipimus, ut omnes ditioni nostræ Deo auxiliante subiecti, tam Romani, quam Franci, Alemanni, Bojovarii, Saxones, Thuringij, Frisones, Galli, Burgundiones, Brittones, Longobardi, Vascones, Beneventani, Gothi, Hispani, ceterique nobis subiecti omnes. Ergo, inquit, Romani etiam Carolus M. subiecti fuerunt, & quod consequens esse vis, etiam supra Romanum Pontificem habuit potestatem. Prorsus hoc absurdum est: cum hinc Carolus agat de Iurisdictione politicâ in recensitos populos, quam Pontifex & Episcopi Cæsari & Regibus integram relinquunt; non verò de Iurisdictione Ecclesiastica: Non enim eripit mortalia, qui regna dat caelestia.

At verò quid sequitur in hac Caroli lege? quid his populis suis præscribit? Volumus nempe, ut hanc sententiam, quam ex XVI. Theodosij Imperatoris libro, Capitulo videlicet XII. ad interrogata Ablavij Ducis, illi, & omnibus rescriptam sumpsimus, & inter nostra Capitula pro lege tenendam, consultu omnium fidelium nostrorum, tam Clericorum, quam & laicorum posuimus: lege cunctis perpetuò tenenda. Id est: Quicumque litem habent, siue possessor, siue petitor fuerit, vel in initio litis, vel decursis temporum cur-

FF

riculis

riculis; si vè cum jam cœperit promi sententia: si iudicium elegerit sacro-
sancta Legis Antistitis, illicò sine aliqua dubitatione, etiamsi alia pars refra-
gatur, ad Episcoporum iudicium, cum sermone litigantium dirigatur; mul-
ta enim, quæ in iudicio captiosa præscriptionis vincula promi non patiuntur,
investigat & promi sacrosanctæ legis auctoritas. Omnes itaque causæ, quæ
vel prætorio iure, vel civili tractantur, Episcoporum sententijs determinatæ,
perpetuo stabilitatis iure firmentur. Nec liceat ulterius retraheri negotium,
quod Episcoporum sententia deciderit. Hæc Carolus. Quid nunc hîc de
Primatu Imperatoris in Pontificem præscribitur? prorsus nihil: imò
prorsus contrarium hîc vides, quantum scilicet Theodosius & Carolus
M. Imperatores, Episcoporum auctoritati, & potestati in iudicando de-
tulerint: perinde uti ante eos Imp. Constantinus M. pro amplissima Epi-
scoporum iudiciali potestate rescriptum dedit, de quo Baronius ad an-
num Christi 319. & 326. Id si vos hæretici faceretis, hæresis vestra non
esset: qui non modò *iudiciariam*, sed omnem etiam *potestatem iurisdic-
tionis* Episcopis abrogatis; quantumvis *Spiritus sanctus* posuerit eos *re-
gere Ecclesiam Dei*. Vel idè Imperatores, ac Reges Christiani, venera-
ti sunt Pontificem & Episcopos, quod vel ex hac Dei voce *Rectores Ec-
clesiæ ac iudices* intelligerent.

II. Argumentum deducit ex dominatu Caroli M. in urbem Ro-
manam, ex eoque tale format argumentum:

*Qui iure imperatorio habet dominatum in urbem Romanam,
ille habet Primatum Ecclesiæ, supra Pontificis potestatem;
Atqui Carolus M. hunc habuit: Ergò:*

R. Major falsissima est. Tiberius Cæsar, Claudius, Nero, Trajanus, Ve-
spasianus, cæteri que Imperatores, habuerunt dominatum urbis Roma-
næ; ergo habuerunt primatum Ecclesiæ supra S. Petrum, Clementem,
Linum, cæterosque Pontifices. Quam inepta & insulsa hæc argumen-
tatio! cum S. Petrus immediatè à Christo acceperit potestatem gubernan-
di Ecclesiam universam, (ut supra probatum est,) eaque potestas juris
divini sit, altiorisq; ordinis, communicata omnibus Petri successoribus;
quam Pontifices tam sub Christianis Imperatoribus, quàm Ethnicis, &
Tyrannis habuerunt: perinde ut Episcopi suam spiritualem Iurisdictio-
nem, quæ à temporali Principum diversa est, ac longè eminentior in suo
genere

genere obtinent, quam ut nulla humana potestas Imperatorum aut Regum dare, ita nec tollere potest. Prima principia non intelligis, & disputando provocas omnes Catholicos; dignior, qui ad scholas, atque ad elementa Christianæ religionis addiscenda, in Daniam remittaris.

Sed historicum simul agis, introducendo quæstionem, utrumne tempore Caroli M. urbs Romana fuerit in potestate Pontificis, an Imperatoris? ad quod potissimum adfers ex Francorum annalibus, quod post mortem Hadriani Pontificis, Leo subrogatus, Anno Christi DCCCXCVI. *Miserit legatos ad Carolum Regem, offerendo claves Confessionis S. Petri, ac vexillum Romanæ urbis cum muneribus; rogando ut aliquem e suis Optimatibus Romanam mitteret, qui populum Romanum ad suam fidem, atque subjectionem, per sacramenta firmaret.* Quæ postrema verba, inquis, ludes sunt in oculo Cardinali Baronio, & Jesuitis. R. Hæc verba non sollicitant Theologos, sed historicos, cum ambigua sint: utrumne urbem Romanam in fidem suam, scribentis & petentis Pontificis, an verò Caroli Regis implorati velit recipi? primum tenet Bellarminus, posterius vos hæretici obtruditis. Quod Theologos hæc non sollicitent, clarum est: sive enim Pontifex Leo fuerit urbis Romanæ Dominus sive non fuerit, nihil tollit de potestate spirituali, quam habuit in urbem Romanam sicut in universum orbem Christianum habuit. Interim, primò benè respondet Baronius: malè ex his à Novatoribus inferri, Carolum fuisse immissum in possessionem urbis Romanæ, quod ei oblatae sint claves & vexillum urbis, cum ejusmodi munera à Pontificibus consuèrint offerri principibus, honorandi causâ: uti id ex S. Gregorij aliorumque Pontificum epistolis constat. Ita enim Gregorius Magnus ad Childebertum Francorum Regem claves Sancti Petri misit, Lib. 5. Epist. 6. Ita Gregorius III. ad Carolum Martellum destinat claves sepulchri cum vinculis Sancti Petri, ut refertur append. ad Gregorium Turonens. Quo tamen tempore Franci nondum pedem in Italia fixerant. Ita post anno 800. Patriarcha Hierosolymitanus, ad eundem Carolum misit vexillum benedictionis loco, unâ cum clavibus sanctorum locorum: Eodem modo urbem obtulit Carolo Pontifex, non ut possessori & Domino, sed ut defensori Ecclesiæ Romanæ: rogando, ut adversus hostes in fidem & tutelam susciperet. Neque Carolus memo-

ratur suscepisse cives in fidem suam, & juramentum, sed tutelam addixisse Pontifici: unde mox legatum misit Engelbertum Abbatem cum donarijs ad Pontificem, neque tum Imperator adhuc erat Carolus, sed Rex Italiae, tutorque Romanae urbis, perinde ut universae Ecclesiae per Italiam, à Pontificibus contra Longobardos vexatores Ecclesiae Romanae imploratus. Demum, non petijt Leo Papa, ut Romani Franci fidem jurarent, (quod Illyricus & alij novatores volunt,) sed Romanos eò adigi, ut Pontifici jusjurandum praestarent, idque Ægilbertus Abbas S. Richarii Misus, Caroli jussu effecit, uti Bellarminus tradit lib. 1. c. 1. de transl. Imperij. Adhæc dum Hadrianus Pontifex Carolum M. in primo adventu Romano excepit, obviamque direxit Episcopos, Abbates, & judices suos, & Carolus deinde licentiam à Pontifice petijt ingrediendi Romam, tum verò Romanorum, Francorumque judices, & Duces se conjunxerunt, (uti hæc Athanasius in Hadriano descripsit,) Pontificem non ut inferiorem, sed superiorem ex potestate sacra veneratus est, & tam Pontifex, quam Rex suos habuit judices, & praefectos; imo ipso Paschali die direxit diluculo, ipse sanctissimus Praesul cunctos judices, & universa obsequia militiae ad Regem: quæ magnam Pontificis in Urbe potestatem satis ostendunt. Quod autem dexteram Pontificis in ingressu tenuerit Rex, id in Pontificali rituum libro ita praescriptum erat: *ne Rex ipse à parte dextera, & prior Diaconorum à parte sinistra, deducant Pontificem usque ad Ecclesiam; quemadmodum Spondanus in notis ad hunc annum exponit.* Sed quid dicis ad hoc argumentum? Qui urbem moenibus, & arcibus praemunit, ille urbis est Dominus; Atqui Hadrianus Pontifex id fecit: teste Carolo M. in Epitaphio à se composito, in quo ita legis:

Doctrinis, opibus, muris erexerat arces,

Urbs, caput, orbis honor, inclita Roma, tuas.

Epitaphium hoc, præterquam quod Romæ supersit, leges tom. xviii. Concil. General. Paris. At Theganum objicitis, quod is scribat in hæc verba: *Eodem anno Leo Papa Romanus obiit, & Stephanus post eum successit, qui statim postquam Pontificatum suscepit, jussit omnem populum Romanum fidelitatem cum juramento promittere Ludovico.* Respondet Baronius (ad annum Christi 816. quo Leo Pontifex est mortuus) id factum esse ob Romanos cives, qui in Pontificis electione praeerant ad tumultus,

tumultus: qualis etiam tumultus in Leonem Pontificem defuncto Carolo paulò ante Pontificis obitum exarſit: ut ex Anaſtaſio, & Francorum Annal. cognosces. Ad hos igitur coërcendos, conſultum habuit Stephanus Pontifex Leonis ſucceſſor, cives ad juramentum Ludovici Imperatoris adigere, ſiquidem vera narrat Theganus. Nihil hac ſuper re Anaſtaſius in electione Stephani.

Et verò quomodo Stephanus Pontifex cives ad id juramentum adigere potuit, ſi nullum illi jus fuit in Urbem, & cives? poſſet hoc modò Epifcopus Saxonie implorare auctoritatem Cæſaris adverſus cives ſibi ſubjectos & rebelles. Verùm Ludovicus Imperator mox à Stephano Papa in Gallijs inunctus; non modò ea, quæ à Pipino avo, & Carolo patre aut reſtituta, aut donata erant Romanæ Eccleſiæ, ſed & ipſam Romanam urbem cum Ducatu ſuo, cæterisque bonis confirmavit, reſtituitque ex integro Pontifici. Sicuti hæc Leo Oſtienſis in Chron. Caſſin. lib. l. c. 18. Gratianus Diſt. 63. Codices Vaticanæ, & Baronius exponunt, & ſatis cognosces ex diplomate Ludovici Imperatoris, quod capite proximo dabimus.

At demus tibi ultrò Romanos ceſſiſſe in Francorum poteſtatem, ex quo Carolus Magnus Romanus Imperator à Leone Pontifice eſt coronatus, at non ideo Carolus Magnus *Primatum* Eccleſiæ acceperit, quem nec populus Romanus, nec Græcus Imperator, neque ipſe Pontifex dare potuit, cum primatus ille à Chriſto ſolum S. Petro & Succeſſoribus ejus jure divino ſit datus: igitur ut ſub Ethnicis Imperatoribus, & barbaris Regibus Pontifex ſupremam jurisdictionem in Eccleſiam habuit, ita ſub Chriſtianis Imperatoribus multo habuit illuſtior. Hic tu bruti in modum agis: nec aliter vos hæretici, quàm Judæi & gentiles de Chriſti Eccleſia judicatis.

III. Argumentum adverſarij: Pontifex Romanus multa bona accepit in feudum ab Imperatore Carolo M. ergo Pontifex eſt ſubjectus Imperatori. Dignum proſectò Lutherano Superintendente argumentum: Archidux Aultriæ, idemque Imperator, accipit feudum ab Epifcopo Ratiſbonenſi, ergo Imperator eſt ſubjectus Epifcopo Ratiſbonenſi: Multi Duces & Principes acceperunt feudum ab Epifcopis: & ſeptem olim Saxonie Principes, & ſedecim Comites habuerunt feuda à Corbejenſi Abbate ad Viſurgim, ergo Principes illi & Comites fuerunt

FF 3

ſubjecti

subiecti Episcopis & Abbati: quam hæc absurda sunt. Feudum enim certum vassalli obsequium, & fidelitatem importat erga Feudi Dominum, non subiectionem Vassalli, nec Domini imperium in feudatarium. Et quænam illa bona quæ Romanus Pontifex ab Imperatore accepit in feudum? ejus rei te tabulas & auctores proferre oportebat, quod non facis: credo, ut omnes Cæsarium & Principum donationes Episcopis & Ecclesiæ factas, in feuda politicorum Principum & hæresis tuæ spolia convertas.

IV. Argumentum: *Leo Pontifex indignè tractatus à Romanis & profugus ad Carolum M. Paderbornam usque, postea se Caroli M. judicio subiecit, quod Romæ à Carolo in causa ejus innocentie est habitum, ex quo clarissime, inquis, conficitur Carolum M. non modo in Romanos, sed & ipsum Pontificem habuisse potestatem.* Quam in rem totam narrationem ex Anastasio & Francorum annalibus adducis multa garriendo, confundendo, evagando, calumniando in Romanum Pontificem; nihil interim ex fundamento rei proferendo, ut totum illud cerebrum appareat nube hæresis obductum.

Ex. Igitur I. Pontifex jure divino & Canonico habet exemptionem & immunitatem ab omni judicio & jurisdictione sæculari, etiam Imperatorum & Regum. Hæc assertio est omnium Catholicorum Doctorum. Soto lib. 5. de just. q. 4. Bannez. 22. q. 67. Cajetanus tract. de potest. Papæ & Concilij c. 27. Turrecremata, lib. 2. Sum. c. 93. Bellarm. lib. 1. de sum. Pontif. c. 26. Molina de just. disp. 31. Valent. 4. p. disp. 5. q. 11. Suarez lib. 4. de immun. c. 4. Driedo lib. 1. de lib. Christ. c. 9. & 15. Henriquez lib. 7. de indulg. c. 24. Afferiturque ex jure Canonico & Concilio Romano, sub D. Sylvestro Pontifice habito can. 20. *Nemo, inquit, judicabit primam sedem, quoniam omnes sedes à primâ sede justitiam desiderant temperari. Neque ab Augusto, neque ab omni Clero, neque à Regibus judex judicabitur.* Hoc nimirum illud ex primâ Ecclesia in causa Marcelini Pontificis, qui se Concilio stitit ultro, at Concilium respondit: *Primæ sedes non judicabitur à quoquam.* Ita Nicolaus Papa epist. ad Michaëlem Imp. Gratian. 9. q. 3. cap. Caterique Theologi, Canonistæ & historici, quæ Catholicorum sententia multo illustrior facta est, in Leone III. Pontifice de quo hic agitur. Nam cum Romæ seditio contra eum mota esset, & Carolus ad eam sedandam Romam venisset, & in Basilica

S. Petri

S. Petri adstante populo, Clero, Abbatibus, & Episcopis, qui ob id ex tota Italia & Francia conveniant, sententias & vota de moribus, & vita Pontificis rogasset, responsum est ab omnibus una voce: *Sedem Apostolicam omnium Ecclesiarum caput à nemine, laico praesertim judicari debere*, seu ut in vita Leonis refertur tom. 20. Concil. General. Paris. Nos *sedem Apostolicam quae est caput omnium Dei Ecclesiarum judicare non audemus*, nam ab ipso nos omnes, ut Vicario Christi judicamur, ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum & antiquitus mos fuit, sed sicut ipse summus Pontifex censuerit, Canonice obediemus. Ad quod tam grave responsum Carolus quaestionem omisit. Hæc tu Nifani quæ in Platina, Anastasio, vita Leonis, Baronio, & alijs legere poteras, more & dolo tuo transilis. Quantus denuo hinc impostor! adferre tot calumnias in odium Pontificum, & ea in quibus nervus est rei, de qua agitur suppressere: Et rem ipsam si rationibus expendas, Pontifex non potuit se submittere civili jurisdictioni, quando Pontifex ut Pontifex non habet jurisdictionem temporalem directam super alios, minus super se ipsum, ergo Imperatori dare non potuit: ita rursus Theologi in 4. dist. 18. c. 19. D. Thomas Palud. Bonav. Richard. Albertus, Canonistæ in cap. 5. *Ecclesia sancta*.

Re. 2. Pontifex, quod ad externum judicium attinet, potest se submittere iudicio alterius, sed tanquam arbitri, non iudicis, qui jurisdictione nititur in illum: ita D. Thomas ad hanc quaest. & alij. Quo refertur factum Leonis IV. Symmachi & Sixti III. ut hæc in iure Canonico & Conc. 3. Rom. leges, (quæ exempla hic te adferre oportebat,) atque id maxime ad tollendum scandalum fieri poterat, purgando se coram. Quemadmodum hic Leo III. Pontifex altero die praesente populo, Clero & Episcopis, *amplius sancta Christi quatuor Evangelia coram omnibus ascendit ambonem & sub iurejurando clara voce dixit, se de istis falsis criminibus, quæ Romani inique imposuerant, scientiam non habere, nec talia egisse unquam, quo peracto omnes Archiepiscopi, Episcopi, Abbates & cuncti Clerici Litania facta, laudes dederunt Deo, atq. Dei Genitrici semperq. Virgini MARIAE Dominae nostræ, & B. Petro Apostolorum Principi, omnibusque Sanctis Dei.* Ita legas in vita Leonis, Tom. 20. Concil. General. Paris.

Accedit quod Carolus M. ubique in suis legibus, & Synodis immunitatem Ecclesiasticam asserat, ne Clerici, & Sacerdotes, & Episcopi ad judi-

ad iudicium sæculare trahantur, quod centum testimonijs hic probari posset, qua super re capite ultimo referam.

IV. Argumentum Nifanij: Carolus M. habuit jus temporale in patrimonium S. Petri. ergo, inquit, Carolus M. habuit supremum jus supra Pontificem Romanum, & jure sibi Primatum Petri vindicare potuit. Quàm insulsum denuò argumentum! quod duplici fallacia laborat: Tum quòd Carolum dicas habuisse jus temporale in patrimonium S. Petri, quod asseris, & non probas: Et unde hoc Carolo ius? cum Pontifex patrimonium Petri habuerit, antequam vel Pipinus, vel Carolus Reges Francorum essent: Tum quia Imperatori aut Principi tribuis potestatem, & jurisdictionem sacram in Pontifices & Episcopos, cuius ne quidem Imperatores & Principes sæculares sunt capaces. Repe- to quæ supra dixi toties. Aliud est jus spirituale, quod Pontifices, & Episcopi habent in suas Ecclesias. Aliud est jus temporale, quod habent in bona sua temporalia. Primum divino jure habent, alterum jure humano, Cæsarum videlicet ac regum donatione. Utrùmne Episcopi juri- um regalium sint capaces, nemo facile controvertet, qui tot Sacerdotes & Pontifices in veteri lege simul Principes & reges legerit. Utrùmne de facto Romanus Pontifex & Episcopi Germaniæ habuerint, non attingit quæstionem fidei: sed hac super re, pertractatum in historia Caroli, satisque à Ferdinando Episcopo assertum est in Monumentis Paderbornensibus, ad diploma Caroli M. Wihoni & Ecclesiæ Osnabrug. datum.

C A P U T V I.

De Constantini M. donatione Romanæ Ecclesiæ facta, quam Pipinus Rex et Carolus M. ex integro restituit, confirmavit et auxit.

INcredibile quantum ex odio in Romanum Pontificem se fatigent Jurisconsulti heterodoxi & prædicantes, quos inter Nifanius, super donatione Constantini M. & bonis Romanæ Ecclesiæ redditis, au- ctis que per Pipinum Francorum Regem, Caroli patrem, & ipsum Ca- ro- lum